

Висвітлення наукових поглядів Ф.Леонтовича О.Музичко подає на тлі глибокого аналізу історіографії із проблем, яких торкається науковець. Автор монографії вказує на суперечності в його творах, наводить оцінку вченими-істориками минулого та сучасності праць Ф.Леонтовича, його внеску в науку.

У монографії відзначена діяльність Ф.Леонтовича в галузі спеціальних історичних дисциплін, зокрема історичної бібліографії, публікації джерел.

Повнота та вірогідність монографічного дослідження визначається опрацюванням автором, окрім праць, переписки Ф.Леонтовича, мемуарів про нього, матеріалів, що зберігаються в державному архіві Одеської області, інституті рукописів національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського, державному архіві міста Києва, російському державному історичному архіві, відділі рукописів російської державної бібліотеки (Москва), національної бібліотеки (Санкт-Петербург, Росія), інституті російської літератури (пушкінський дім, Росія), державному архіві міста Варшави (Польща), архіві Б.Богішича у Цавтаті (Хорватія), відділі рукопису Тартуської наукової бібліотеки (Естонія).

Рецензована праця свідчить, що О.Музичку вдалося створити оригінальне, цікаве монографічне дослідження, яке дає змогу докладно ознайомитися з творчою лабораторією й науковими поглядами Ф.Леонтовича та примножує знання про розвиток історичної науки в Україні в другій половині ХІХ – початку ХХ ст.

Монографія є певним внеском в українську історіографію.

Kalitko S.L. Hanenko P.L. A. MYZYCHKO. THE HISTORIAN FEDIR IVANOVYCH LEONTOVYCH (1833-1910): LIFE AND ACADEMIC ACTIVITY. – ODESSA: «ASTROPRYNT», 2005.- 208 P.

In the article a monograph of A.Muzychko is put under review. This article is the study of life and academic activity of F. Leontovych a historian of the II half of XIX – the beginning of the XX century.

УДК: 93 (477.8) «17/18»

I.V.Мазило

ДАНИЛЮК Д.Д. ІСТОРИЧНА ДУМКА НА ЗАКАРПАТТІ ЕПОХИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ /КІНЕЦЬ ХVІІІ - СЕРЕДИНА ХІХ СТ./ . УЖГОРОД, 2009. – 392 С.

У статті прорецензовано монографічне дослідження Д.Д. Данилюка. Виокремлено історичні погляди окремих представників Карпатського краю.

Дослідження є результатом багаторічного наукового пошуку. Виданню притаманна наявність великої кількості додатків, іменного покажчика, списку використаних джерел і літератури.

Автор у своєму дослідженні стверджує, «...що друга половина ХVІІІ ст. – середина ХІХ ст. – важлива доба в соціально – економічному й суспільно політичному житті народів Європи, ... яку прийнято називати культурно – національним відродженням». У той час «... закарпатські русини, разом з іншими народами Угорщини, були підвладні Австрійській імперії».

Автор цілком справедливо констатує, «... що ідеї Просвітництва вплинули на національне відродження русинів Закарпаття... Також доступ до освіти у вищих школах Відня, Львівському університеті, Києво–Могилянській академії, колегіумах Переяслава і Чернігова сприяв появі цілої когорти велетнів історичної думки в краї».

Окрім того, зауважимо, що І. Базалович, М. Лучкай, О.Духнович набули широкої наукової й загальної ерудиції й через те, що основним видом їхньої професійної діяльності була церковна справа, яка потребувала в усі часи неабияких знань.

Для подолян цікавим буде нарис про І. Базиловича – автора «Короткого нариса фундації Федора Коріатовича», тому що згаданий князь діяв на території Поділля. Згодом його змусили перебратися на Закарпаття, де угорський володар Сигізмунд подарував йому Мукачево.

Цікаво буде дізнатися читачеві, що І. Базилович стояв біля витоків такої галузі історичної науки як біографістика.

Ще аналізує автор книги історичні погляди М. Лучкая, який написав: «Граматику слов'яно – руську» й «Історію карпатських русинів», які лише у XXI ст. стали доступні читачеві.

Свій погляд на процеси, що відбувалися на Закарпатті в давнину, мав і О. Духнович – церковний діяч, будитель і просвітитель. Дослідник, резюмуючи погляди Духновича, стверджує: «Будитель закликав вивчати історію рідного краю, бо вона виховує в молоді почуття, пошану до своїх предків, любов до рідної землі й національну гідність».

Також Духнович наголошував, що «... визволення прийде з боку Росії, бо саме вона тоді була наймогутнішою слов'янською державою, яка могла заступитися за інтереси поневолених слов'янських народів Австрійської імперії».

Чимало сторінок свого дослідження автор приділив аналізу історичних поглядів вихідців із Закарпаття, відомих на той час в Росії і Україні освітніх і наукових діячів – І. Орлаю, Ю. Венеліну.

Mazilo I.V. DANYL'UK D.D. HISTORICAL OPINION IN TRANSCARPATHIA, THE PERIOD OF NATIONAL RENAISSANCE / THE END OF XVIII CENTURY – THE MIDDLE OF XIX CENTURY. UZHGOROD, 2009. – 392P.

The article reviews D.D Danyl'uk's monographic research. It also distinguishes historic ideas of some Carpathian representatives.

УДК: 908 (477.44)

О.В. Зінько

СТОРОЖУК А. ПОДІЛЬСЬКИЙ БАР ТА ЙОГО ОКОЛИЦІ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ (ПОДІЇ. ОСОБИСТОСТІ. ФАКТИ). НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК. – К., 2010. – 282 С.

У статті прорецензований навчальний посібник А. Сторожук, присвячений дослідженню міста Бар та його околиць від найдавніших часів до сьогодення.

Рецензована книга – навчальний посібник з історії рідного краю. У книзі подається історико-географічні дослідження подільського міста Бара та його околиць від найдавніших часів до сьогодення, які, на думку автора, мають зацікавити молодих дослідників, краєзнавців, учнів ліцеїв, шкіл, студентів вищих навчальних закладів.

Автор використовує дослідження відомих дослідників минулого: М. Орловського, Є. Сіцінського, М. Яворовського, М. Грушевського, а також матеріали Вінницького краєзнавчого музею, відомості статистичних збірників, документи обласного та районного військкоматів, періодичні видання, свідчення очевидців, енциклопедичні статті.

Книга має коротку довідку про місто Бар та його район, в якій автор нагадує про 470 років від часу надання подільському місту магдебурзького права, що вирішило долю невеличкого містечка стати знаним не тільки на землях Поділля, а й у Східній Європі. Має інтерес й історіографічна довідка про дослідників та їхні праці про Бар та його околиці.

Екскурс в історію Бара розкриває створення Подільського улусу, появи назви «Поділля», історію міста-фортеці. Значна частина матеріалу висвітлює діяльність королеви Бони Сфорци, яка дала можливість місту економічно піднятися за рахунок звільнення від податків на 16 років.

Авторка подає декілька версій про походження назви міста Бар. За однією з них, саме Бона Сфорца на згадку про своє італійське походження та рідне місто Барі перейменувала місто Рів у Бар, надавши йому магдебурзьке право. Значна частина матеріалу присвячена розповіді про будівництво замка-фортеці в центрі Бара, керівництву містом Бернарда Претвича та старости Гольського.

Рецензована книга вміщає матеріал про період селянсько-козацького повстання під проводом Северина Наливайка, яке набуло кульмінації в 1595 році, зруйнувавши фортецю міста. Після придушення масових повстань та розправи з православними монахами польським гетьманом Станіславом Жолкевським, великі права отримують єзуїти, які почали у подільському Барі історію Василянської Барської обителі.